Concursul de Matematică
Upper.School
Ediția 2020
Etapa III

CLASA A-VIII-A

22 martie 2020

§1 Soluții

Problema 1

În planul α considerăm cercul de centru O și rază R, iar A, B, C sunt trei puncte de pe cerc astfel încât $(AB) \not\equiv (BC) \not\equiv (CA) \not\equiv (AB)$.
Fie M mijlocul arcului $\widehat{ABC}$, N mijlocul arcului $\widehat{BAC}$, iar P mijlocul arcului $\widehat{ACB}$.
Să se demonstreze că planul perpendicular în M pe OM, planul perpendicular în N pe ON și planul mediator al segmentului (CP) au o dreaptă în comun.

Demonstrație. Notăm cu:
- d_M dreapta tangentă la cerc în punctul M;
- d_N dreapta tangentă la cerc în punctul N;
- d_P mediatarea segmentului (CP) care este inclusă în planul α.

Problema revine la a demonstra că tangentele în M, respectiv N, la cerc și mediatoarea segmentului (CP) sunt concurente. Altfel spus, că mediatoarea lui (CP) coincide cu mediatoarea lui (MN).

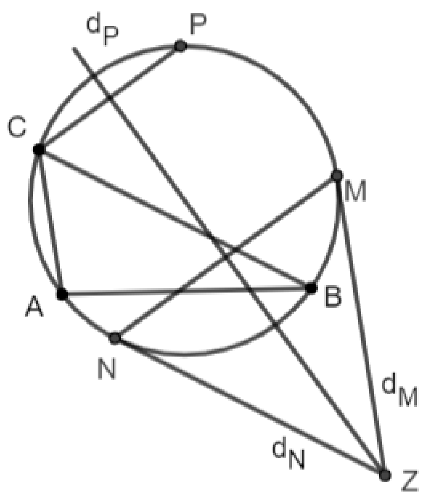

$$m(\overset{\frown}{CN}) = \frac{m(\overset{\frown}{CAB})}{2} = \frac{m(\overset{\frown}{CA}) + m(\overset{\frown}{AB})}{2} \quad (1)$$

$$m(\overset{\frown}{PM}) = 360° - m(\overset{\frown}{PA}) - m(\overset{\frown}{AM}) = 360° - \frac{m(\overset{\frown}{APB})}{2} - \frac{m(\overset{\frown}{AMC})}{2} =$$

$$= 360° - \frac{m(\overset{\frown}{AC}) + m(\overset{\frown}{CB})}{2} - \frac{m(\overset{\frown}{AB}) + m(\overset{\frown}{BC})}{2} =$$

Intrucât $m(\overset{\frown}{AB}) + m(\overset{\frown}{BC}) + m(\overset{\frown}{CA}) = 360°$, obținem $m(\overset{\frown}{PM}) = \dfrac{m(\overset{\frown}{AB}) + m(\overset{\frown}{AC})}{2}$ (2)

Din (1) și (2) obținem $m(\overset{\frown}{CN}) = m(\overset{\frown}{PM})$ și deci $m(\angle CMN) = \frac{m(\overset{\frown}{CN})}{2} = \frac{m(\overset{\frown}{PM})}{2} = m(\angle PCM) \implies PC \parallel MN \implies$ PCNM este trapez isoscel și, astfel, mediatoarea lui (CP) coincide cu mediatoarea lui (MN). Fie $\{Z\} = d_M \cap d_N \cap d_P$.

Notăm cu:
- α_M planul perpendicular pe OM în M;
- α_N planul perpendicular pe ON în N;
- α_P planul mediator al segmentului (CP);

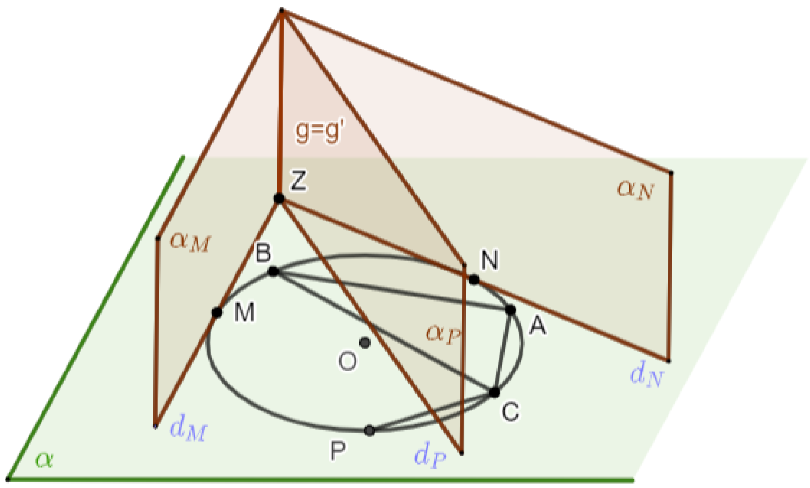

$$\left.\begin{array}{l} \alpha_M \perp \alpha \\ \alpha_N \perp \alpha \\ d_M \cap d_N = \{Z\} \\ d_M \subset \alpha_M \\ d_N \subset \alpha_N \end{array}\right\} \implies \alpha_M \cap \alpha_N = g \text{ și } g \perp \alpha, Z \in g$$

$$\left.\begin{array}{l} \alpha_M \perp \alpha \\ \alpha_P \perp \alpha \\ d_M \cap d_P = \{Z\} \\ d_M \subset \alpha_M \\ d_P \subset \alpha_P \end{array}\right\} \implies \alpha_M \cap \alpha_P = g' \text{ și } g' \perp \alpha, Z \in g'$$

Cum perpendiculara într-un punct pe un plan este unică, obținem că $g = g'$.

Barem:

Demonstrează că $m(\overset{\frown}{CN}) = \frac{m(\overset{\frown}{CA})+m(\overset{\frown}{AB})}{2}$. .... $2p$

Demonstrează că $m(\overset{\frown}{PM}) = \frac{m(\overset{\frown}{AB})+m(\overset{\frown}{AC})}{2}$. .... $2p$

Justifică $PC \parallel MN$. .... $0.5p$

Arată că tangentele în M, respectiv N, la cerc și mediatoarea segmentului (CP) sunt concurente. .... $1p$

Demonstrează că dreapta de intersecție a planelor perpendiculare în M pe OM și în N pe ON este perpendiculară pe planul α. .... $1p$
Finalizează demonstrația și argumentează concurența celor 3 plane. .... $0.5p$

□

Problema 2

Un triunghi echilateral ABC de latură l se împarte în 2020^2 triunghiuri echilaterale mici cu lungimea laturii egală cu $\frac{1}{2020} \cdot l$, trasând paralele la laturile triunghiului. O mulțime U de vârfuri ale triunghiurilor mici se numește *izolată* dacă pentru orice două puncte distincte P și Q din mulțimea U, dreapta PQ nu este paralelă cu niciuna dintre laturile triunghiului ABC.
Care este cel mai mare număr de elemente ale unei mulțimi *izolate*?

Demonstrație. Vom considera unitatea ca fiind înălțimea unui triunghi echilateral mic și atunci înălțimea triunghiului mare este 2020.
Dacă M este un punct în interiorul unui triunghi echilateral atunci suma distanțelor de la M la laturi este egală cu înălțimea triunghiului.
Pentru a demonstra asta să observăm că

$$A_{ABC} = A_{MAB} + A_{MAC} + A_{MBC} \iff \frac{h_a \cdot BC}{2} = \frac{MZ \cdot AB}{2} + \frac{MY \cdot AC}{2} + \frac{MX \cdot BC}{2} \iff$$
$$\iff h_a = MX + MY + MZ.$$

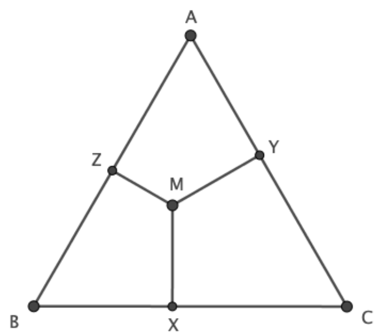

Fiecărui vârf al unui triunghi mic îi asociem tripletul (x, y, z) ce reprezintă distanțele de la el la laturile triunghiului mare. Vom numi acest triplet coordonate.
Observăm că două puncte de coordonate (x_1, y_1, z_1) și (x_2, y_2, z_2) se află pe o dreaptă paralelă cu una dintre laturile triunghiului dacă și numai dacă $x_1 = x_2$, $y_1 = y_2$ sau $z_1 = z_2$.
Condiția ca o mulțime să fie *izolată* este echivalentă cu faptul că pentru oricare două triplete are loc $(x_i - x_j)(y_i - y_j)(z_i - z_j) \neq 0$, $i \neq j$, unde $M = \{(x_1, y_1, z_1), (x_2, y_2, z_2), \ldots, (x_k, y_k, z_k)\}$.
Cum numerele $x_1, x_2, \ldots, x_k$ sunt naturale și distincte, suma lor este cel puțin

$$0 + 1 + 2 + \cdots + (k-1) = \frac{k(k-1)}{2}.$$

Analog, $y_1 + y_2 + \cdots + y_k \geq \frac{k(k-1)}{2}$ și $z_1 + z_2 + \cdots + z_k \geq \frac{k(k-1)}{2}$.
Pe de altă parte, $x_i + y_i + z_i = 2020$ pentru $\forall i = \overline{1, 2020}$. Atunci

$$3 \cdot \frac{k(k-1)}{2} \leq \left(\sum_{i=1}^{k} x_i\right) + \left(\sum_{i=1}^{k} y_i\right) + \left(\sum_{i=1}^{k} z_i\right) = 2020 \cdot k.$$

Obținem $k \le \frac{2}{3}\cdot 2020+1 \implies k \le 1347$.

Următoarele două șiruri de puncte formează o mulțime *izolată* cu 1347 elemente:

$$(0,673,1347);(2,672,1346);(4,671,1345);\dots;(1346,0,674),$$

$$(1,1346,673);(3,1345,672);(5,1344,671);\dots;(1345,674,1).$$

Barem:
Demonstrează că suma distanțelor de la un punct interior unui triunghi este egală cu înălțimea. .... $1p$
Transfeă condiția ca o mulțime să fie izolată în $(x_i-x_j)(y_i-y_j)(z_i-z_j)\neq 0$, $i\neq j$. ...... $1p$
Obține $3\cdot\frac{k(k-1)}{2} \le \left(\sum_{i=1}^k x_i\right)+\left(\sum_{i=1}^k y_i\right)+\left(\sum_{i=1}^k z_i\right)=2020\cdot k$. .... $2p$
Obține $k\le 1347$. .... $1p$
Găsește un exemplu corect. .... $2p$

□

Problema 3

Fie a,b,c numere reale mai mari sau egale cu 1 pentru care $a\le b\le c$. Demonstrați că

$$\frac{a+b+c}{4} \ge \frac{\sqrt{ab-1}}{b+c}+\frac{\sqrt{bc-1}}{c+a}+\frac{\sqrt{ca-1}}{a+b}.$$

Are loc egalitatea?

Demonstrație. Aplicăm $M_g - M_a$ și obținem

$$\sqrt{ab-1}=\sqrt{1\cdot(ab-1)}\le\frac{1+ab-1}{2}=\frac{ab}{2}$$

și analoagele, de unde

$$\frac{\sqrt{ab-1}}{b+c}+\frac{\sqrt{bc-1}}{c+a}+\frac{\sqrt{ca-1}}{a+b}\le\frac{ab}{2(b+c)}+\frac{bc}{2(c+a)}+\frac{ca}{2(a+b)}.$$

Acum vom demonstra că

$$\frac{ab}{2(b+c)}+\frac{bc}{2(c+a)}+\frac{ca}{2(a+b)}\le\frac{a+b+c}{4}$$

$$\iff \frac{ab}{b+c}+\frac{bc}{c+a}+\frac{ca}{a+b}\le\frac{a+b+c}{2}.$$

Pentru că

$$\left(\frac{ab}{b+c}+\frac{bc}{c+a}+\frac{ca}{a+b}\right)+\left(\frac{ac}{b+c}+\frac{ba}{c+a}+\frac{cb}{a+b}\right)=a+b+c,$$

intuim că ar trebui să demonstrăm că

$$\frac{ab}{b+c}+\frac{bc}{c+a}+\frac{ca}{a+b}\le\frac{ac}{b+c}+\frac{ba}{c+a}+\frac{cb}{a+b}$$

$$\iff \frac{ab}{b+c}-\frac{ac}{b+c}+\frac{bc}{c+a}-\frac{bc}{a+b}+\frac{ca}{a+b}-\frac{ab}{a+c}\le 0$$

$$\iff (b-c)\cdot\frac{a}{b+c}+bc\cdot\left(\frac{1}{c+a}-\frac{1}{a+b}\right)+a\cdot\left(\frac{c}{a+b}-\frac{b}{a+c}\right)\le 0$$

$$\iff (b-c)\cdot\frac{a}{b+c}+bc\cdot\frac{b-c}{(c+a)(a+b)}+\frac{a^2c+ac^2-a^2b-ab^2}{(a+b)(a+c)}\le 0$$

$$\iff (b-c)\cdot\frac{a}{b+c}+bc\cdot\frac{b-c}{(c+a)(a+b)}+\frac{a^2(c-b)-a(b-c)(b+c)}{(a+b)(a+c)}\le 0$$

$$\iff (b-c)\cdot\left(\frac{a}{b+c}+\frac{bc}{(c+a)(a+b)}-\frac{a^2+ab+ac}{(a+b)(a+c)}\right)\le 0.$$

Aducând la același numitor și factorizând se obține

$$\frac{(b-c)(a-c)(a-b)(a+b+c)}{(a+b)(b+c)(c+a)}\le 0.$$

Produsul $(a-b)(b-c)(a-c)$ este mai mic sau egal decât zero pentru că $a-b\le 0$, $b-c\le 0$ și $a-c\le 0$.
Considerând inegalitatea mediilor din primul pas, obținem că $ab=bc=ca=2$ în cazul de egalitate, adică $a=b=c=\sqrt{2}$.

Barem:
Aplică inegalitatea mediilor și obține $\sqrt{ab-1}\le\frac{ab}{2}$ .... $1p$
Observă că $\sum_{cyc}\frac{ab}{b+c}+\sum_{cyc}\frac{ac}{b+c}=\sum_{cyc}a$. .... $2p$
Demonstrează că $\sum_{cyc}\frac{ab}{b+c}\le\sum_{cyc}\frac{ac}{b+c}$. .... $2p$
Finalizează demonstrația. .... $1p$
Tratează cazul de egalitate. .... $1p$

□

Problema 4

Considerăm $n\ge 2$ puncte distincte în plan, $A_1, A_2, ..., A_n$. Pentru fiecare pereche (i, j), cu $i<j$, colorăm mijlocul segmentului (A_iA_j). Determinați numărul minim de puncte distincte colorate.

Demonstrație. Vom arăta că numărul minim de puncte colorate este $2n-3$. Acest număr se atinge, de exemplu, când $A_1, A_2, ..., A_n$ sunt coliniare și $A_1A_2=A_2A_3=...=A_{n-1}A_n$. Cele $2n-3$ puncte colorate vor fi mijloacele segmentelor $(A_1A_2), (A_2A_3), \dots, (A_{n-1}A_n)$ (în numar de $n-1$) și punctele $A_2, A_3, \dots, A_{n-1}$ (în numar de $n-2$).
Fără a restrânge generalitatea, să presupunem că (A_1A_n) este segmentul de lungime maximă.
Atunci, mijloacele segmentelor (A_1A_i), cu $2\le i\le n-1$ sunt toate distincte, aflându-se în interiorul sau pe circumferința cercului de centru A_1 și rază $\frac{A_1A_n}{2}$. Astfel, avem $n-2$ puncte colorate.
Să considerăm si segmentele (A_nA_k), cu $2\le k\le n-1$. Acestea sunt distincte între ele și se află în interiorul sau pe circumferința cercului de centru A_n si rază $\frac{A_nA_1}{2}$. Astfel, avem înca $n-2$ puncte colorate.
Cum cele două cercuri (cel de centru A_1 si rază $\frac{A_1A_n}{2}$ și cel de centru A_n si rază $\frac{A_nA_1}{2}$) au un singur punct comun, acela fiind mijlocul segmentului (A_1A_n), cele $n-2$ puncte din interiorul primului cerc nu pot coincide cu cele $n-2$ puncte din interiorul celui de-al doilea

cerc.
Astfel, am găsit $(n-2)+(n-2)$ puncte colorate distincte, iar împreuna cu mijlocul segmentului (A_1A_n) avem minim $2n-3$ puncte distincte colorate.

Barem:

Alege segmentul de dimensiune maximă, de exemplu (A_1A_n). .... $1p$
Arată că mijloacele segmentelor (A_1A_i), cu $2 \leq i \leq n-1$ formează o mulțime X cu $n-2$ puncte colorate. .... $1p$
Arată că mijloacele segmentelor (A_nA_k), cu $2 \leq k \leq n-1$ formează o mulțime Y cu *încă* $n-2$ puncte colorate. .... $1p$
Afirmă că $X \cap Y = \emptyset$. .... $1p$
Afirmă că mijlocul segmentului $(A_1A_n) \notin X \cup Y$ .... $1p$
Argumentează că minimul căutat este $2n-3$. .... $1p$
Găsește un exemplu corect. .... $1p$

$\square$